

**HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI PERİYOTLARININ
BELİRLENMESİ VE KISA SÜRELİ UZATILMASI TALİMATI
(SHT-BPU)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimatın amacı, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında ruhsatlandırılmış İşletmelerin, onaylı bakım programlarında tanımlanan bakım periyotlarının belirlenmesi ve kısa süreli uzatılmasının hangi şartlar altında ve kimin sorumluluğunda gerçekleştirilebileceği konusunda usul ve esasları belirlemektir.

(2) Ayrıca Genel Havacılık YönetmeliĐine göre karmaşık motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan uçuş operasyonları ve Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında bulunan hava araçlarında pistonlu motor ve pervane yenileme sürelerinin uzatılması konusunda usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Talimat, 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan SHY-6A Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve 24/04/2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş işleticileri ve hava aracı sahiplerini, 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında bulunan hava araçları sahiplerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ve 05/11/2022 tarihli ve 32004 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliği'nin 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Talimatta yer alan;

a) AD: İlgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi veya uçağın işleticisinin/sahibinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesi tarafından yayımlanmış olan uçuşa elverişlilik talimatlarını,

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- b) ALI: Uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- c) AMM: Hava aracı bakım el kitabı
- ç) AWL: Uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- d) CMM: Komponent bakım el kitabı
- e) CMR: Sertifikasyon bakım gereksinimlerini,
- f) EASA: Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansını,
- g) ETOPS: Çift motorlu uçaklarda uzatılmış menzil operasyonlarını,
- ğ) ETSO: Avrupa teknik standart usul yetkilendirmesini,
- h) FAL: Yakıt uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- ı) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,
- i) Hava aracı sahibi: Hava aracının tescil sertifikası üzerinde belirtilen sahibini,
- j) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- k) İlave tip sertifikası: Ürün tip sertifikasından farklı olarak, tip sertifikası sahibi dışındaki organizasyon tarafından, ürün üzerinde yapılan modifikasyonların onayı için ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,
- l) İşletici: Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında ruhsat almış gerçek ve tüzel kişileri,
- m) MEL: İşletici tarafından yayınlanan ve SHGM tarafından onaylanarak yürürlüğe giren asgari teçhizat listesini,
- n) MPD: Bakım planlama dokümanını,
- o) MRB: Bakım inceleme kurulunu,
- ö) MSG: Bakım yönlendirme grubunu,
- p) SB: Hava aracı imalatçısı tarafından yayınlanmış teknik bültenleri,
- r) SHGM: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- s) SHT-21: 25/11/2013 tarihinde yayınlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Talimatını,
- ş) SHT-CAM: 09/02/2023 tarihinde yayınlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatını,
- t) SHT-OLAY: 31/12/2012 tarihinde yayınlanan Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimatını,
- u) SHY-6A:16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğini,
- ü) SHY-6B:24/04/2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Genel Havacılık Yönetmeliğini,
- v) SHY-6C: 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ticari faaliyetlerde kullanılmayan Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliğini,
- y) SHY-CA: 05/11/2022 tarihli ve 32004 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliğini,

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

z) SYK: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunu,

aa) Tahditli tip sertifikası: bir uçak veya motor veya pervane tipinin tasarımının, SHGM tarafından belirlenen geçerli tip tasarım standartlarını tam olarak karşılamadığını ifade eder.

bb) TCDS: Tip sertifikası veri sayfası

cc) Tip sertifikası: Hava aracı, motor veya pervane için tasarım kriterlerine ve uçuşa elverişlilik kurallarına uygunluğu belirleyen, tip tasarımını, teknik özellikleri ile işletme limitlerini içeren ve tasarımın gerçekleştirildiği ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,

(2) (**Değişik: 03.04.2024-75527**) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için 2920 sayılı Kanun, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, SHY-CA Yönetmeliği, SHT-CAM Talimatı ve ülkemizin üyesi bulunduğu ICAO ve EASA tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ve kısaltmalar ile SHGM tarafından yayımlanan diğer sivil havacılık mevzuatlarında belirtilen tanımlar ve kısaltmalar esas alınır.

İKİNCİBÖLÜM

Uygulama Esasları

Bakım programı

MADDE 5- (1) Bakım programı;

a) (**Değişik: 03.04.2024-75527**) Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı ve ETSO yetkisi sahiplerinin veya onaylı tasarım kuruluşlarının yayımladığı ve SHT-21 Talimatında belirtilen uçuşa elverişlilik ile ilgili talimatlara uygun olarak hazırlanır.

b) Operasyonların tip ve özelliklerine ilişkin her bir özel bakım işlemini de kapsayacak ve uygulanacak tüm bakım detaylarını içerecek şekilde, SHT-CAM Talimatına uygun hazırlanır.

Bakım programı periyotları

MADDE 6- (1) SHY-6A veya SHY-6B Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş işletmeler veya hava aracı sahipleri tarafından, bu Talimatın 5'inci maddesinde yer alan gerekliliklere göre hazırlanan bakım programında belirlenen bakım aralıkları, zaman sınırlamaları oluşturulur. İşletmeler veya hava aracı sahipleri, SHT-BPU Talimatın 7., 8., 9. ve 10. maddelerinde belirtilen hususlara uygun olduğu durumlarda, söz konusu zaman sınırlamalarının geçici olarak dışına çıkabilirler. Bakım periyotları uçuş saati, iniş sayısı, takvim zamanı ve bunların kombinasyonları şeklinde ifade edilir.

Bakım programı periyotlarında yapılabilecek değişiklikler

MADDE 7- (1) Büyük hava araçları için, bakım programının MSG mantığına veya durum izlemeye dayalı olduğu hallerde, hava aracı bakım programı bir güvenilirlik programı içerir. Bu kapsamda bakım programı periyotları, işletmenin güvenilirlik programına göre bakım programının etkinliğini izlemesi ve bakım periyodunun değiştirilebilmesi için yeterli veri elde edilmesi sonucunda, SHGM tarafından verilecek onaya müteakip değiştirilebilir.

Bakım programı periyotlarının kısa süreli uzatılması

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 8- (Değişik: 03.04.2024-75527) (1) Kapsam dışı bakım işlemleri hariç bakım programı periyotlarında 5'inci fıkrada gösterilen süre kadar uzatma işlemi, bu maddede belirtilen kriterlere göre yapılabilir.

a) Bakım periyodu uzatma işleminin yapılabilmesi için söz konusu uzatma ihtiyacının olağandışı gelişmeler sonucu olduğu ispatlanmalıdır,

b) Kısa süreli bakım uzatma işlemi bakım planlama aracı olarak kullanılmamalıdır. Bakım uzatması gerçekleştirilen hava aracının bir sonraki bakım işlemi, uzatma süresi bakım periyoduna eklenerek hesaplanmamalı ve uzatma yapılmadan önceki programa göre gerçekleştirilmelidir.

(2) İlk bakım uzatma işlemi SYK Teknik Müdürü teklifi ve SYK Kalite Müdürü onayı ile yapılabilir. Yapılan bu uzatma onayı 72 saat içerisinde gerekçesi ile birlikte Kısa Süreli Bakım Uzatma Bilgilendirme Formu kullanılarak ued.bildirim@shgm.gov.tr adresine bildirilir.

a) SHY-6A kapsamında faaliyet yürüten işletmelerin, hava aracı bakım periyodu uzatabilmeleri için;

i.) Değerlendirme tarihi itibarıyla işletmenin son 1 yıllık SAFA denetim bulgu oranının 0,8'in altında olması,

ii.) İlgili hava aracı tipi için 10/02/2022 tarihinde yayınlanan UED-2022/1 sayılı "Hava Aracı Güvenilirlik Programları ve Raporları" Genelgesinde belirtilen esaslara uygun olarak hesaplanmış, tamamlanan son 3 ay içerisinde teknik dispeç güvenilirliği ortalamasının % 95'in üzerinde olması,

iii.) İlgili hava aracı için son 6 ay içerisinde herhangi bir kaza veya uzatma yapılmak istenen task'ların bağlı veya ilişkili olduğu sistemle alakalı 30/09/2015 tarihinde yayınlanan SHT-OLAY Talimatı, Ek-1, 2.Hava Aracı Teknik ile 3.Hava Aracı Bakım ve Tamiri bölümlerinde belirtilen konularda olay veya ciddi olayın yaşanmamış olması gerekmektedir.

b) SHY-6A kapsamında olmayan ancak sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluğu (CAMO/CAO) yönetimindeki hava araçlarında bakım periyodu uzatmak için ilgili hava aracında son 6 ay içerisinde 30/09/2015 tarihinde yayınlanan SHT-OLAY Talimatı, Ek-1, 2.Hava Aracı Teknik ile 3.Hava Aracı Bakım ve Tamiri bölümlerinde belirtilen konularda, olay veya ciddi olay yaşanmamış olmalıdır.

(3) MEL referansına göre Ertelenen Bakım Listesine (HIL) kaydedilmiş arızaların ya da üretici yayınlarına veya Genel Müdürlükçe onaylanmış dokümana dayanılarak bakım zamanının ilk defa ertelenmesi sonrasında olağandışı gelişmelerden kaynaklanarak aynı uçakta aynı bakım işleminde ikinci erteleme de ihtiyaç olması durumunda Genel Müdürlüğe yazı ile müracaat edilir. Bu yazının ekinde en azından;

a) Önceden yapılan işlemi gösterir Kısa Süreli Bakım Uzatma Bilgilendirme Formu,

b) Üreticinin bu uzatma hakkındaki olumlu görüşünü yansıtan rapor,

c) Uzatma yapılan kart ile ilişkili öncesinde gerçekleştirilen işlemleri gösteren dokümanlar bulunur.

(4) CAMO/CAO yönetiminde olmayan SHY-6C, SHY-6A-ÇH veya SHY-6B (B1 uçuş operasyon kategorisi) kapsamında işletilen hava araçları için bakım periyodu uzatma uygulaması yürütülmez.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(5) Bakım programındaki periyodik bakım sürelerinin kısa süreli uzatılması hakkında karar verirken her durumda tip sertifikası sahibi kuruluşun belirttiği limitler içerisinde kalmak şartıyla aşağıdaki sınırlamalar dikkate alınmalıdır:

- a) Uçuş saatleri ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:
- 5000 uçuş saati veya daha az bakım periyotları için %10'a kadar,
 - 5000 uçuş saatinden fazla bakım periyotları için 500 uçuş saatine kadar uzatma verilebilir.
- b) Takvim zamanı ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:
- 1 yıl veya daha az bakım periyotları için %10'a kadar veya
 - 1 yıldan fazla fakat 3 yılı aşmayan bakım periyotları için 2 aya kadar
 - 3 yıldan fazla bakım periyotları için 3 aya kadar uzatma verilebilir.
- c) İniş sayıları ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:
- 500 iniş sayısı veya daha az bakım periyotları için %5'e veya 25 iniş sayısı kadar, hangisi daha az ise,
 - 500 iniş sayısından fazla bakım periyotları için %5'e veya 250 iniş sayısı, hangisi daha az ise, uzatma verilebilir.
- ç) Birden fazla limitle kontrol edilen bakım gereklilikleri için daha kısıtlayıcı olan limit uygulanacaktır.

MADDE 9- (Değişik: 03.04.2024-75527) (1) SHY-6B (B1: Karmaşık motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan uçuş operasyonları) ve SHY-6C amatör havacılık faaliyetleri yönetmelikleri kapsamında bulunan hava araçlarında pistonlu motor ve pervane yenileme süreleri aşağıdaki şartları taşıdığı durumlarda gerekli kontroller yapılarak birer yıllık sürelerle uzatılabilir.

- a) Hava aracı/motor/pervane üreticileri tarafından yayımlanan bakım el kitaplarında belirtilen prosedürlere ve limitlere uygun şekilde yapılmasını sağlayacak bir mühendislik/iş emri hazırlanarak Ek-2: Motor Pervane Yenileme Periyodu Uzatma İşlemi Kontrol Listesi'nde yer alan kontroller, söz konusu pistonlu motor ve pervane bakım yetkisine sahip onaylı bakım kuruluşu veya bakım yetkisi bulunan birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu tarafından yerine getirilebilir.
- b) Tip Sertifikası yayımlayan sivil havacılık otoritesinin tip listesinden düşürdüğü veya tip sertifikası sahibinin hava aracının uçuşa elverişliliğini desteklemediğini beyan ettiği hava araçları için onaylı bakım kuruluşu veya bakım yetkisi bulunan birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu SHGM'den tek seferlik yetki alarak motor ve/veya pervane için uzatma işlemi yapabilir.
- c) SHGM Form-1 veya eşdeğer belgede imalat veya yenileme tarihi belirlenemeyen motor veya pervane için takvime bağlı yenileme zamanı, gerekli kontroller yapılarak, bu Talimatın onaylandığı tarihten başlayarak birer yıllık sürelerle en çok 2 defa uzatılabilir.
- ç) SHGM Form-1 veya eşdeğer belgede imalat veya yenileme tarihi tespit edilebilen motor veya pervane için imalatçının yayınladığı bakım el kitabı, servis bülteni, servis mektubu ve benzeri dokümanlarda yenileme (overhaul) süresinin ertelenebileceği belirtiliyor ise tanımlanan işlemler doğrultusunda, gerekli kontroller yapılarak yenileme zamanı birer yıllık sürelerle uzatılabilir. Bu konuda imalatçının yayınladığı doküman olmadığı durumda, her bir yenileme süresi ertelenmeden önce, imalatçıdan olumlu görüş alınması gerekir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

d) Yenileme zamanının uzatılması motor, pervane üzerinde bulunan aksesuarları, parçaları bakım el kitaplarında veya servis bültenlerinde yenileme periyodu belirtilen komponentleri ve ayrıca motor üzerinde bulunan yakıt, soğutma borularını ve diğer ekipmanları kapsamamaktadır.

(2) Bağımsız çalışan hava aracı bakım teknisyeninin motor veya pervane yenileme sürelerini uzatabilmesi için SHGM'den yetki alması gerekmektedir. Bunun için;

a) Lisansında herhangi bir kısıtlama, sınırlama olmaması ve yetkin olduğu hava aracı tipi ve kategorisinin işlem yapacağı hava aracına uygun olması,

b) 2730 Kg altı piston motorlu hava araçları üzerinde, motor bölümleri (ATA Chapter 70/80) dahil en az 10 defa yıllık bakım yapmış olması,

c) Yetkilendirilmeden önce SHT-147 Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşları Talimatına göre yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yapılan aşağıdaki modül sınavlarından 100 tam puan üzerinden en az 50 almış olması:

Modül 16 Piston Motorlar,

Modül 17B Pervane,

ç) 13.09.2023 tarihli E-41466435-200.01-61300 sayılı UED sınavlarının gerçekleştirilmesi konulu Genel Müdürlük Makamı Olur yazısına göre Sektörel Düzenleme ve Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yapılan dil yeterliliği (İngilizce) sınavından 100 tam puan üzerinden asgari 50 almış olması gerekir.

Tamamen İngilizce dilinde yapılan Modül 16 ve Modül 17B sınavlarında 100 tam puan üzerinden asgari 50 alan teknisyenin ayrıca İngilizce dil puanı sunması beklenmez.

d) Bu sınavlardan alınan başarı notu 10 yıl süreyle geçerli kabul edilir.

e) Bu değerlendirmeler sonrasında bağımsız çalışan hava aracı bakım teknisyenine motor veya pervane yenileme sürelerini uzatma yetkisi 5 yıl süreyle verilir.

Kapsam dışı bakım işlemleri

MADDE 10- (1) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki hususlar için bakım periyotlarında kısa süreli uzatma yapılamaz.

a) Ömürlü parçalar,

b) Uçuşa elverişliliği kısıtlayıcı işlemler (ALI, FAL, AWL, CDCCL, vb.),

c) Uçuşa elverişlilik direktiflerinde (AD) belirtilen süreler, tip sertifikası sahibi veya otoritesi veya SHGM tarafından mecburi olarak sınıflandırılan bakım programı içerikleri,

ç) MRB tarafından aksi belirtilmediği sürece sertifikasyon bakımı gereklilikleri (CMR),

MEL' de belirtilen bakım gereklilikleri,

d) Örnekleme (sampling) programına dâhil olan bakım gereklilikleri,

e) ETOPS gereği yapılan bakım işlemleri,

f) Özel yapısal kontrol programları gereği olan veya ayrı olması halinde korozyon önleme ve kontrol programları gereği olan bakım gereklilikleri.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(2) Yukarıda belirtilen hususlarda SHGM, tip sertifikası sahibi kuruluş ve/veya tip sertifikasını yayımlayan otoriteden alınan görüşleri de dikkate alarak bu görüşlerde belirtilen sınırları geçmemek üzere bakım periyotlarını uzatmaya izin verebilir.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuatlar

MADDE 11- (1) Bu Talimatın yayımlandığı tarihten itibaren 23/08/2016 tarihli Hava Aracı Bakım Programı Periyotlarının Belirlenmesi ve Kısa Süreli Uzatılması Talimatı ve 08/11/2021 tarihli UED-2018/2 Pistonlu Motor ve Pervane Yenileme Süreleri Genelgesi yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Talimat, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.